

Dincolo de portocali

Ioana Bâldea Constantinescu s-a născut în 1979 în București. A absolvit Facultatea de Limbi și Literaturi Străine a Universității București, specializarea engleză–spaniolă, și un masterat în studii culturale americane la aceeași facultate. Din 2001 până în prezent, lucrează ca jurnalist în cadrul Societății Române de Radiodifuziune: este moderator, producător, coordonator de *line* cu interese în zona de documentar, *feature*, *sound art*, *sound environment*. Dintre emisiunile produse sau moderate: *StoryMania*, *5th Avenue*, *Orașul vorbește*, *Espresso*. A realizat interviuri cu David Lodge, Jonathan Safran Foer, Nicole Krauss, Sarah Dunant, Alain de Botton, Joanna Kavenna, Prințul William Lobkowitz, Mircea Cărtărescu, Filip Florian, Roxana Davidescu, Ana Wagner. Expune, de asemenea, instalații audio: *Sycorax* (obiect virtual în cadrul proiectului de artă contemporană *Contemporary Nightmares*, iulie 2010), *I Wear My Ego On My Face* (la Târgul de bijuterie contemporană, Sala Dalles, noiembrie 2012), *Orașul cu cercel de perlă* (la Târgul de bijuterie contemporană, Sala Dalles, noiembrie 2013). Colaborează cu articole, recenzii, cronici de călătorie, interviuri pentru *Liternet.ro*, *Esquire*, *Harper's Bazaar*, *Elle*, *The One*, *Cosmopolitan*.

IOANA BÂLDEA CONSTANTINESCU

Dincolo de portocali

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Marieva Ionescu
Coperta: Ioana Nedelcu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
DTP: Corina Roncea

Tipărit la

© HUMANITAS, 2015

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Bâldea Constantinescu, Ioana
Dincolo de portocali / Ioana Bâldea Constantinescu. –
București: Humanitas, 2015
ISBN 978-973-50-4716-0
821.135.1-31

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

Mamei, Mariei și lui Marius

Cu câteva zile înainte de dispariția mea, orașul a experimentat cea mai călduroasă lună aprilie din ultimii cincizeci de ani. Aparatele de aer condiționat au fost puse în funcțiune și străzile s-au umplut, pe neașteptate, de pantaloni scurți. Erau de toate culorile și se opreau la semafoare într-o harabură de nedescris, atât erau de nerăbdători să circule, pestriț, pe la soare. În data de 25, o femeie a fost dusă la spital, deshidratată, plângându-se de insolație. Ziarele au prevestit că, la începutul lui mai, vor fi peste 40 de grade. N-au fost, dar canicula a continuat o săptămână, timp în care orașul a devenit un fel de republică sud-americană. Leneș și taciturn, transpirat și dependent de sticlulele de apă, la jumătate de litru, care pluteau cu sutele prin mijloacele de transport, într-o pâclă moleșitoare de căldură umedă și zumzăindă de țânțari. Pe 2 mai a venit ploaia.

Patru zile mai târziu, mi s-a pierdut urma.

Au circulat foarte multe povești cu privire la dispariția mea. Unele de-a dreptul ingenioase. S-a spus, pe rând, că m-aș fi înrolat în Legiunea Străină, că aș fi plecat într-o călătorie spirituală în Tibet, că... nici nu mai știu, s-au spus

multe. A, una dintre poveștile care-mi plăceau era că aş locui la Amsterdam, unde tocmai mi-am publicat un roman ieftin, la Editura Antoon Gerolf, sub pseudonimul Coos van Bruggen. Am o casă pe Elandsgracht și un câine pe care-l cheamă Finn. Îmi vopsesc părul blond. Un amic din liceu e convins, de altfel, că m-a văzut, anul trecut, făcând cumpărături de Crăciun pe Leidsestraat. Aveam două pungji, una verde, una crem cu dungi vișinii, și arătam mai tânăr. Îmi stătea bine în povestea asta.

Pe urmă m-ai găsit tu.

Mama mea s-a hotărât să devină scriitoare pe 4 noiembrie 1983. Întâi l-a anunțat solemn pe tata că intenționează să scrie o carte, dimineața, pe la șase, ieșind de la duș. Au dezbătut problema la cafea și, întrucât era spinoasă, au prelungit discuția până la primul fel al mesei de prânz. Supă cu găluște, pare-se. Au tăcut cât au mâncat friptură de rață cu sparanghel și s-au certat pentru prima dată serios, de când se căsătoriseră, la desert. Nu s-au împăcat niciodată pe de-a-ntregul în privința romanului, istoria unui țar rus care pleacă într-o călătorie gastronomică în lume și inventează șaptesprezece feluri de mâncare. Tatei i-a repugnat ideea și a obiectat vehement cu precădere la intențiile mamei de a-l stabili pe țar la Paris, în mansarda unei braserii care avea să-i devină o a doua casă. Mama nu l-a iertat, evident, niciodată pentru lipsa lui de sensibilitate. Represaliile nu au întârziat să apară, sub forma unei diete anoste, departe de fanteziile personajului ei călător, la care ne-a condamnat în bloc, dar pe care numai tata a resimțit-o așa cum fusese ea intenționată – un surghiun

în rutina milioanelor de alte bucătării peste care împărațeau femei fără alte povești decât succesiunea repetitivă de ciorbă și ostropel.

Cartea nu a apărut niciodată, dar și eu, și fratele meu, despre care încă mai cred că a fost conceput în acele zile, ne-am hrănit din ființa ei nepusă pe hârtie toată copilăria, ascultând-o pe mama vorbind despre trufe umplute cu lavandă și samovare rusești sfârâind într-o mansardă supraîncălzită, în timp ce ne hrănea cu chiftele și salată de roșii.

Când, la rândul meu, am călătorit prima oară la Paris, îmi aduc aminte că am căutat obsesiv o braserie care să semene cu cea imaginată de ea. Cu podele ruginii, puțin uzate, pe care țarul autoexilat își scrisese cu cretă albastră rețeta de cremșnit cu coniac. Am intrat în zeci de astfel de încăperi și mi-am încordat, cabalin, nările în căutarea aburilor de ceai negru abia mijiți dintr-o bucătărioară puchinoasă, căptușită, în poveștile mamei, cu o epidermă gălbuie și scorojită ca pielea de pe degetele unui fumător înrăit. Nu am găsit-o. De fapt, cred că am ratat Parisul căutând-o. Nu-mi mai aduc aminte aproape nimic din acea primă călătorie, cu excepția gustului pregnant al dezamăgirii.

Cred că astea sunt primele, poate cele mai importante lucruri legate de părinții mei care mi-au marcat existența. Schisma lor beletristică, incongruența lor culinară și modul atât de diferit în care se raportau la lumea din afara pereților apartamentului nostru. Poate că și dispariția mea se leagă, în fond, de ei doi, neîmpăcați la căpătâiul celui de-al treilea copil, cartea, suferindă în memoria mamei și vinovată de exces de fantezie în forul interior al tatălui meu. Dar nu am ajuns încă aici.

Cinstit ar fi să spun că de la tata l-am luat pe „Nu“, reacția lui primară la tot ce era nou, necunoscut și susceptibil de a ne tulbura dulcea rutină familială. De la mama am luat un entuziasm adesea nejustificat, pe care ea, în cele din urmă, l-a abandonat discret, în favoarea unei poze zâmbitoare și prea puțin conectate la propriile trăiri. Mi l-a dat mie, ca să mă dezechilibreze perfect.

Am început să dispar cu mult timp în urmă. De fapt, tot dispar, puțin câte puțin, de când a murit Lea. Cu care nu mi-a fost niciodată clar ce grad de rudenie aveam. Era un fel de verișoară a mamei, cu vreo douăzeci de ani mai mare ca ea, însă. Noi locuiam la bloc, Lea într-o casă veche, în etern picaj. O dărăpănătură pe dinafară, dar una fabuloasă. Cu iederă încolăcită pe la toate caturile ferestrelor și un colț de grădină care mi-a infestat copilăria.

Lea creștea plante exotice. Le aclimatiza. Găsea câte-o pagină, într-un album, cu un colț de grădină care-i plăcea, o rupea și recrea bucățica aceea de lume olfactivă, de trup verde, mereu contorsionat în altă poziție. Le orchestra pe sezoane. Când eram mici, David și cu mine alunecam din camerele ei cu mobile vechi, masive și ancorate ca niște geamanduri în spații cu tavan înalt și grad variabil de mucegai în lumea de insecte, de trupuri cu solzi, cu aripi, cu antene ițite printre tufe de iasomie, de glicină, de *bougainvillea*, de ienupăr, poate chiar și de hașiș. (Sunt convins că Lea fuma hașiș. Chiar și pe vremea aceea – nu știu cum, de unde și de ce și-l procura, dar știu, intuitiv, că făcea parte din deliciile ei botanice, deși niciodată nu am pus degetul pe vreo frunză prin striatiile căreia să pulseze certitudinea.) Nu țineau mult, dar erau.

Enigmatice și suficient de ți pătoare cât să-și atragă privirile piezișe ale întregii străzi. Azi un parc englezesc, mâine o fântână franțuzească, poimâine nalbă, crin, cucută... Doamne, ce iubeam colțișorul ăsta al ei, cameleonic, înțesat de șerpi vara și de iepuri bruni, ca de câmp, în ultimele luni de toamnă! Nu știu cum le făcea să crească așa de repede! O vreme, am crezut că Lea era chiar botanistă, cu patalama, până când mama mi-a povestit că avea studii de franceză, că făcuse o căsătorie nefericită și terminată „urât“ undeva prin străinătate și că suferea, ca mai tot neamul nostru ciupit de câte-o maladie cu personalitate, de un fel de regresie voluntară și alintată în timp, care-o făcea să poarte rochii lungi, cu gât înalt, de dantelă, să se dea cu parfum de verbină și să-și transforme grădina când în oază arabă, când în poieniță scandinavă, când în insulă mediteraneeană, cum avea ea chef. Așa era Lea. Purta agate. Vorbea puțin pițigăiat și mirosea bine. Pentru mine. Lui David i-a mirosit mereu a naftalină.

Așa am fost noi, diferiți, după o anumită vârstă. Eu m-aș fi dus ață să-i caut prin sertare, să citesc scrisori vechi și să mă ascund cu ele în micul ei paradis decrepit, cu frunze și stâr-vuri în putrefacție printre răsaturile dezordonate. David, nu. Mama îl dăscălea mereu când mergeam s-o vedem pe Lea. Tata nu venea niciodată. Nu era genul lui de companie.

Realitatea e că te cam strivea o vizită acolo, pe Intrarea Vâl-cului. Acolo locuia Lea. La numărul 14. Intrai la ea ca-ntr-o piesă de teatru. Așa arăta totul, de parcă era butaforie. Decor. Vechi, adunat de prin anticariate și, obligatoriu, monumental. Te lăsaî într-un fotoliu stacojiu și te mirai că nu se aprinde nici un reflector.

După ce am citit *Marile speranțe*, am ajuns la concluzia, aprobată chiar și de David, că Lea se transformase voit în Miss Havisham. Cu mama, care ne învăța, cu destul de puțin succes, o engleză aproximativă seara, după lecții, îi spuneam Miss H.

Azi îmi dau seama că trebuie să fi fost mult mai versată.

Din când în când, îi dădea mamei o sticluță de parfum francezesc, care ținea cu anii. Întotdeauna mai mult ca un parfum obișnuit, mă gândeam eu. Hoășca. Așa i-a spus David. *Hoășca face farmece*. Mama râdea și ne trimitea în grădina Leei, să-i aducem pătrunjel. Nu știi cum o fi avut atâta curaj. Adoram grădina aia! (Am mai spus asta, nu?) Veneam acasă cu șopârle și cu negru sub unghii. Tata mă certa crunt și mă trimitea la culcare nemâncat. Din camera mea îi auzeam mâncându-și supa în tăcere, auzeam lingurile plescăind într-o mare de lichid și grăsime, încadrată de farfuriile crem, uneori brăzdate de câte-o cută fină care le fisura smalțul, le auzeam scufundându-se ca niște submarine, luând supa la bord și înălțându-se în aer, vibrând cu încetinitorul, într-o liniște dată la maximum, care-mi zvâcnea în urechi, până când buzele lor întredeschise atingeau metalul și lichidul cald, niciodată bine potrivit de sare, devenea singura legătură dintre ei.

Nu mi-am dorit niciodată să fiu și eu acolo.

Mi s-a părut curios că știa de noi. Asta de la bun început. De când am primit *mailul*. Nu multă lume știe că Alex și cu mine suntem frați. Una la mână că nu semănăm. Pe urmă, avem nume de familie diferite. Nu știe lumea. Mi-aduc aminte, imediat după ce a dispărut, că unii îmi povesteau de Alex

și de cum a plecat băiatul ăsta Dumnezeu știe pe unde și cum era el un tip cam țicnit, cu talent, scriitor, reporter, ce-o fi fost, dar dus cu pluta, așa, și nu știau că suntem frați. Cei mai mulți aflau, pe urmă, de pe la alții. Veneau și-mi cereau scuze. Că trebuie să-mi fie greu, că o să se întoarcă, să nu-mi fac griji... Pe urmă mă întrebau de ce nu eram apropiați.

Habar nu am de ce nu eram apropiați. Poate fiindcă Alex a fost mereu un tip aerian, intoxicat, realmente, de mama, care a făcut din el copia ei la indigo. I-a împuiat capul cu o grămadă de prostii și i-a căutat mereu în coarne. Mi-i aduc aminte pe amândoi cum se pierdeau în tot felul de discuții fantasmagorice, de nu pricepeai ce vorbeau și stăteau ore întregi inventând cuvinte dubioase, tocând nu știi ce povești, analizând frustrările mamei de scriitoare ratată, vezi Doamne din cauza lui tata, că n-a înțeles-o, nu că n-avea ea simț practic și nu se ținea de nimic din toate de câte s-a apucat... Ca și Alex, de fapt. Bine, el a trântit o serie de articolașe și vreo două cărți și-l știe lumea acum, e o figură din astea destul de cunoscute, dar de apucat cred că s-a apucat de vreo zece chestii... Și mi-i aduc aminte, pe amândoi, după ce a murit Hoășca. Doamne, ziceai că nu-s adevărați! Se purtau de parcă femeia aia lăsase în urmă comori, nu alta. Se extaziau pentru câte-o râșniță de-ale ei, plângeau, o țineau pe-a lor că Lea era altfel decât noi, de parcă biata de ea ar fi avut trei picioare.

Vechituri. Asta erau toate. Vechituri. Vechituri cu miros de naftalină! Cârpe murdare, o casă de nici s-o vinzi nu puteai, că era plină de șoareci și ce-or mai fi fost și mâncată pe la colțuri de toate ciupercile pământului. Stătea să cadă, aia era. Și ei înnebuniți, că le-a lăsat lor casa. Incredibili erau.

În fine. Numai cu tata s-ar fi putut discuta normal... De fapt și acum, cu toată povestea asta cu Alex, tata ar fi tranșat chestiunea practic, s-ar fi dus frumos la Poliție, i-ar fi spus ăia că l-au căutat și nu e, dom'le, e adult, e vaccinat și asta e, dacă, Doamne ferește, apare un cadavru pe undeva și corespund semnalmentele, mă rog... și asta e, nu? Dacă se întoarce, bine, dacă nu, asta e. Dar așa trebuie făcute lucrurile. Realist.

Și pe urmă a fost chestia asta cu *mailul*.

Dubioasă, de acord, dar tot e un semn că e bine. Dacă e el.

Deși s-ar putea să nu fie.

Treaba e așa: o fată a găsit într-un calculator, la mama naibii, într-un hotel, în Maroc, un folder cu documente ale lui Alex. Și mi-a scris mie.

Tipul de la editură spune că ale lui sunt.

Or fi.

Dar să fim serioși – nu era Alex așa mare scriitor, să se uite ăla pe texte și să bage mâna-n foc – da, dom'le, el e, o fi stat la hotelul ăla, a salvat chestiile astea în calculator, aia, româncă, s-a nimerit în vacanță acolo, a găsit folderul, l-a salvat pe *stick*, a venit cu el acasă și aici pline ziarele că a dispărut Alex. Și nu, că astea-s schițe ale lui Alex pentru nu știu ce carte. Că-s ale lui.

Mie mi se pare dubios. Ca și faptul că m-a găsit pe mine. Că mi-a scris *mie*.

Eu n-am cum să-mi dau seama, sincer. Nu rezist la mai mult de zece pagini din ce scrie frate-miu. Și chiar dacă aș rezista, nu sunt eu specialist să zic că astea-s ale lui.

Și dacă sunt înseamnă că era bine atunci, nu? Naiba știe...